

תוכן עניינים:

מבוא	3
רקע	4
הגדודים העבריים	6
ממקימי הגדודים העבריים	8
גדוד נהגי הפרדות	12
גדוד 38 של קלעי המלך	14
גדוד 39 של קלעי המלך	16
ה"נשאים" מול ה"הולכים" והקמת גדוד 40 של קלעי המלך	17
הראשון ליהודה	21
סיכום	22
ביבליוגרפיה	24

מבוא

"הגדודים העבריים" הינו מונח שהוא מעבר למושג היסטורי בעל ערך משמעותי, שתרומתו על הציונות והיישוב היהודי בארץ ישראל היתה רבה. "הגדודים העבריים" שהוקמו במהלך מלחמת העולם הראשונה ככוח צבאי יהודי שנלחם לצד הצבא הבריטי, נחשבים כחלוצים בהגנה צבאית עצמית של היישוב היהודי. גדודים אלה היוו בסיס לכל התנועות והארגונים הפרא-צבאיים בתקופת היישוב ובהמשך לצבא הגנה לישראל. הם שיקפו את החזון ואת הצורך של היישוב היהודי בארץ-ישראל להקים גוף להגנה עצמית כחלק ממימוש זכות ההגדרה העצמית שלו ובדרך להקמת מדינה יהודית.

בעבודה זו, אבחן את תהליך הקמתם של הגדודים העבריים, תוך דיון בדעות ששררו בתקופה זו ביישוב ובהנהגה הציונית בעד ונגד לכינונם. כמו כן, אציג קווים לדמותם של היוזמים להקמתם: יוסף טרומפלדור וזאב ז'בוטינסקי. אעסוק ביחסים ביניהם, וביחסם באתגרים שעמדו בדרכם בהוצאת היוזמה מן הכוח אל הפועל. שאלת המחקר היא: מהן הנסיבות שאיפשרו את הקמת הגדודים, הסיבות לפירוקם, ומה היתה תרומתם למנגנון הביטחון של היישוב היהודי ובהמשך מדינת ישראל.

על מנת לענות על השאלה: האם חזונם של הגדודים העבריים התגשם, אשתמש במקורות ראשוניים ומשניים. אגדיר את חזונם של מקימיהם, תוך השוואה בין החזון התיאורטי לבין תרומתם בפועל של אותם גדודים. כמו כן, אדון בהשלכות ארוכות הטווח של הגדודים, להם אנו עדים עד היום.

רקע

מלחמת העולם הראשונה התרחשה בשנים 1914-1918. המלחמה מכונה בהיסטוריוגרפיה גם כ"המלחמה הגדולה" הן בשל הימשכותה מעל כ-4 שנים, הן כי היוותה סדר גודל עולמי בה היו מעורבות מדינות רבות והן מכיוון שכללה אבדות עצומות בנפש וברכוש - זאת בשל הטכנולוגיה המתקדמת שהייתה קיימת בידי הצדדים שלקחו בה חלק. המלחמה החלה כמאבק בין אינטרסים של אימפריות, אך בהמשך הפכה למלחמה של לאומים, זאת בעיקר עם הצטרפותה של ארצות הברית באפריל 1917. על רקע זה, נקלעו יהודי אירופה שחיו כמיעוט בתוך המדינות הלאומיות לתוך מציאות מורכבת. זאת בשל הציפייה מהיהודים להזדהות עם מולדתם, וההחרפה בדבר שאלת הזהות הלאומית שלהם כמיעוט בתוך החברה הכללית. בנוסף כ-1.35 מיליון יהודים נלחמו בצבאות שהיא מעורבים במלחמה משני צידי המתרס (רוסיה, סרביה, צרפת, בלגיה, איטליה, בריטניה וארה"ב מול גרמניה, אוסטרו-הונגריה, תורכיה ובלגריה).¹

המלחמה פגעה גם בקיומה של ההסתדרות הציונית העולמית, מכיוון שחלקים שונים של התנועה נמצאו משני צידי המתרס. דעת הרוב בתנועה היה שעל ההסתדרות הציונית לנקוט בעמדה נטראלית על מנת ששום מדינה לא תוכל להאשים את אזרחיה היהודים בחוסר נאמנות וכדי שבסיום המלחמה, תוכל התנועה הציונית לחבור למנצחים ולפרוש בפניהם את דרישותיהם.²

סכסוך הלאומיות האירופית השפיע גם על ארץ ישראל שהיתה באותה תקופה תחת שלטונה של האימפריה העות'מנית, אימפריה שהיתה במצב התפוררות וכונתה "האיש החולה" שעל גדות הבוספורוס. בעקבות הצטרפותה של טורקיה למלחמה לצד "מעצמות המרכז" בסוף אוקטובר 1914, מלחמת העולם הראשונה הייתה תקופה קשה להתיישבות היהודית בארץ ישראל. הדבר בא לידי ביטוי במספר היבטים. ראשית הייתה זו תקופת המלחמה הממושכת, בהם נותקו הקשרים של יהודי היישוב עם היהודים מ"מדינות ההסכמה" (רוסיה, אנגליה, צרפת, ארה"ב) למשך כארבע שנים ובכללם

² יהודה סלוצקי, קיצור תולדות ההגנה, שאול אביגור, יהודה סלוצקי, גרשון ריבלין (עורכים), משרד הביטחון, תל-אביב, 1986, עמ' 57.